ΕΤΗΣΙΟ ΤΑΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΚΕΔΕ
ΚΑΛΑΜΑΤΑ 5-7 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2026

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΝΕΑΠΟΛΗΣ-ΣΥΚΕΩΝ ΣΙΜΟΥ Θ. ΔΑΝΙΗΛΙΔΗ

ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΚΕΔΕ

Η Αποδόμηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και η Διεκδίκηση της Θεσμικής και Οικονομικής μας Ανεξαρτησίας

1. Η Χειρότερη Δημοτική Περίοδος της Μεταπολίτευσης

Αγαπητοί προσκεκλημένοι,
Αγαπητοί σύνεδροι,
Κυρίες και κύριοι,

Βρισκόμαστε σήμερα εδώ, στο ετήσιο τακτικό συνέδριο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ) στην Καλαμάτα, όχι για να αναλώσουμε τον χρόνο μας σε τυπικούς χαιρετισμούς και ανούσιες φιλοφρονήσεις. Η κρισιμότητα των στιγμών δεν μας επιτρέπει πολυτέλειες. Οφείλουμε να κοιτάξουμε την πραγματικότητα κατάματα και να μιλήσουμε τη γλώσσα της σκληρής αλήθειας.

Το λέω με πλήρη επίγνωση της θεσμικής μου ευθύνης και με την εμπειρία δεκαετιών στην πρώτη γραμμή της Αυτοδιοίκησης: **Η τρέχουσα αυτοδιοικητική περίοδος έχει ήδη καταγραφεί αναμφισβήτητα ως η χειρότερη, η πιο σκοτεινή και η πιο καταστροφική δημοτική περίοδος από τη Μεταπολίτευση μέχρι σήμερα.**

Ποτέ άλλοτε η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα δεν είχε υποστεί μια τόσο βίαιη, μεθοδευμένη και πολυεπίπεδη επίθεση. Μια επίθεση που δεν πλήττει απλώς τους αιρετούς, αλλά στρέφεται ευθέως κατά των ίδιων των τοπικών κοινωνιών και των 10 εκατομμυρίων Ελλήνων πολιτών. Ζούμε μια καθημερινή προσπάθεια απαξίωσης του συνταγματικού μας ρόλου. Σήμερα, καλούμαστε να αποφασίσουμε αν θα γίνουμε οι νεκροθάφτες του θεσμού ή αν θα υψώσουμε ένα ανυποχώρητο τείχος αντίστασης απέναντι στον συγκεντρωτισμό του κεντρικού κράτους.

2. Η Κατάργηση της Οικονομικής και Θεσμικής Αυτοτέλειας

Η καρδιά του προβλήματος βρίσκεται στην πλήρη, βίαιη κατάργηση της οικονομικής και θεσμικής αυτοτέλειας και ανεξαρτησίας των Δήμων. Το Σύνταγμα της Ελλάδος, στο Άρθρο 102, ορίζει ρητά ότι οι ΟΤΑ διοικούν τις τοπικές υποθέσεις και απολαμβάνουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Τι από αυτά ισχύει σήμερα, τον Νοέμβριο του 2026; Απολύτως τίποτα!

Με μια σειρά από αυταρχικές νομοθετικές παρεμβάσεις, το κεντρικό κράτος μάς έχει αφαιρέσει το δικαίωμα να προγραμματίζουμε, να αποφασίζουμε και να διοικούμε. Έχουμε μετατραπεί σε επαίτες. Κάθε μας απόφαση περνά από τα διυλιστήρια μιας δυσκίνητης, γραφειοκρατικής κεντρικής διοίκησης που αγνοεί τις πραγματικές ανάγκες της περιφέρειας, των πόλεων, των νησιών μας, των ορεινών μας όγκων.

Η θεσμική μας ανεξαρτησία έχει καταλυθεί και στο επίπεδο του ανθρώπινου δυναμικού, με την Αυτοδιοίκηση να βρίσκεται σε ένα καθεστώς διαρκούς και ιδιότυπης ομηρίας. Μας στερούν το δικαίωμα να προσλαμβάνουμε το προσωπικό που χρειαζόμαστε για να λειτουργήσουν οι παιδικοί σταθμοί, οι κοινωνικές, οι τεχνικές και οικονομικές υπηρεσίες. Εκτός από περιορισμό στις προσλήψεις, οι Δήμοι παρουσιάζουν μια τραγική υστέρηση σε κρίσιμες ειδικότητες επιστημονικού και τεχνικού προσωπικού. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα είναι ο κλάδος των Μηχανικών, όπου οι μισές οργανικές θέσεις των τεχνικών υπηρεσιών και των πολεοδομιών σε όλη τη χώρα παραμένουν άδειες από μόνιμα στελέχη. Μας κρατούν σε οικονομική και διοικητική ομηρία, μας στερούν το απαραίτητο επιστημονικό προσωπικό και μετά, με απίστευτη υποκρισία, μας εγκαλούν γιατί δήθεν καθυστερούμε τα τεχνικά έργα, ότι δήθεν δεν αξιοποιούμε τις ευκαιρίες των προγραμμάτων. Μας δένουν τα χέρια και μετά μας εγκαλούν γιατί δεν παράγουμε έργο. Αυτή η υποκρισία πρέπει να τελειώσει.

3. Κατάφωρη Παραβίαση της Ευρωπαϊκής Χάρτας Τοπικής Αυτονομίας (ΕΧΤΑ)

Η συμπεριφορά της κεντρικής εξουσίας απέναντι στους Δήμους δεν συνιστά απλώς εγχώριο πολιτικό ατόπημα. Αποτελεί μια διαρκή, προκλητική και κατάφωρη παραβίαση της Ευρωπαϊκής Χάρτας Τοπικής Αυτονομίας (ΕΧΤΑ).

Η ΕΧΤΑ, την οποία η χώρα μας έχει κυρώσει με τον Νόμο 1850/1989 και τον νέο κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης Ν.5314/2026, αποτελεί το ευρωπαϊκό κεκτημένο για τη δημοκρατία σε τοπικό επίπεδο.

- **Το Άρθρο 3 της Χάρτας** ορίζει ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση σημαίνει το δικαίωμα και την ικανότητα των τοπικών αρχών να ρυθμίζουν και να διευθύνουν σημαντικό μέρος των δημοσίων υποθέσεων.
- **Το Άρθρο 9** διακηρύσσει ότι οι τοπικές αρχές δικαιούνται, στα πλαίσια της εθνικής οικονομικής πολιτικής, επαρκείς ιδίους πόρους, τους οποίους μπορούν να διαθέτουν ελεύθερα κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.

Ποια είναι η πραγματικότητα που βιώνουμε; Το επίσημο ελληνικό κράτος αντιμετωπίζει τη διεθνή αυτή σύμβαση ως ένα διακοσμητικό, κενό γράμμα. Αγνοεί τις ευρωπαϊκές αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Όταν τα υπόλοιπα ευρωπαϊκά κράτη μεταφέρουν πόρους και εξουσίες στις τοπικές κοινωνίες, η Ελλάδα επιλέγει τον αντίστροφο δρόμο: τον δρόμο του αναχρονιστικού, υδροκέφαλου συγκεντρωτισμού. Αντί για σύγκλιση με την Ευρώπη πορευόμαστε σε μία διαρκή και αυξανόμενη απόκλιση. Είναι ντροπή για μια ευρωπαϊκή χώρα να εμφανίζει αυτή τη θεσμική οπισθοδρόμηση.

Χειροπιαστό και κραυγαλέο παράδειγμα αυτής της θεσμικής υποκρισίας και της πλήρους ανατροπής των ευρωπαϊκών αρχών; Δείτε πώς το κράτος χειρίζεται το πολυδιαφημισμένο πρόγραμμα "Μαριέττα Γιαννάκου" για την ανακαίνιση και μικρής κλίμακας συντήρηση των σχολικών κτιρίων. Ενώ η συντήρηση των σχολείων αποτελεί, βάσει του νόμου, δική μας αρμοδιότητα, το κράτος μάς αφαιρεί στην πράξη τη διαχείριση και την εκτέλεση των έργων. Αντί να ενισχύσει απευθείας τους Δήμους με τους απαραίτητους πόρους για να συντηρήσουμε τα σχολεία των παιδιών μας, επιλέγει να παρακάμψει πλήρως την Αυτοδιοίκηση. Αναθέτει κεντρικά τα έργα σε μια ανώνυμη εταιρεία του δημοσίου, την ΚΤΥΠ Α.Ε., και σε ιδιώτες αναδόχους, με απευθείας αναθέσεις εκατομμυρίων, με αδιαφανείς διαδικασίες, σε λίγα μελετητικά γραφεία και Τεχνικές Εταιρείες της Αττικής.

Αυτό αποτελεί την απόλυτη παραβίαση της ΕΧΤΑ! Η ΕΧΤΑ ορίζει ρητά ότι οι τοπικές υποθέσεις πρέπει να διοικούνται με ευθύνη των ίδιων των ΟΤΑ και με επαρκείς πόρους που οι ίδιοι διαθέτουν ελεύθερα. Εδώ βλέπουμε το ακριβώς αντίθετο: οι Δήμοι υποβαθμίζονται σε απλούς "τροχονόμους" και παρατηρητές των συνεργείων που μπαινοβγαίνουν στα σχολεία μας. Επανήλθαμε στην εποχή «κατόπιν των ενεργειών μου», με προσωπικές επιλογές, πάντα με απόλυτα αδιαφανή κριτήρια. Μας αφαιρούν το αποφασιστικό δικαίωμα να ιεραρχούμε εμείς τις ανάγκες των σχολείων μας, μετατρέποντάς μας σε θεατές ενός συγκεντρωτικού σχεδιασμού που αποφασίζεται ερήμην των τοπικών κοινωνιών. Δεν είναι αυτός ο ρόλος της Αυτοδιοίκησης σε μια ευρωπαϊκή δημοκρατία!».

4. Αφαίρεση Κρίσιμων Αυτοδιοικητικών Αρμοδιοτήτων (Πολεοδομίες κ.ά.)

Δεν περιορίζονται όμως μόνο στον οικονομικό έλεγχο. Εξελίσσεται παράλληλα ένα οργανωμένο σχέδιο για την αφαίρεση κρίσιμων αυτοδιοικητικών αρμοδιοτήτων, με αιχμή του δόρατος τον ευαίσθητο τομέα των Υπηρεσιών Δόμησης και των Πολεοδομιών.

Αντί η Πολιτεία να ενισχύσει τις δημοτικές πολεοδομίες με το απαραίτητο επιστημονικό προσωπικό και σύγχρονα ψηφιακά εργαλεία, επιλέγει συνειδητά να τις απογυμνώσει. Μεθοδεύεται η μεταφορά του πολεοδομικού σχεδιασμού και της έκδοσης αδειών σε κεντρικούς ή περιφερειακούς κρατικούς φορείς.

Ποιο θα είναι το αποτέλεσμα; Θα αφαιρεθεί από τους Δήμους το πιο βασικό εργαλείο ανάπτυξης και διαμόρφωσης της ταυτότητας των πόλεών τους. Ποιος ξέρει καλύτερα από το Δημοτικό Συμβούλιο, από τους τοπικούς φορείς, από την τοπική κοινωνία, πού πρέπει να χτιστεί ένα σχολείο, πού χρειάζεται ελεύθερος χώρος πράσινου, πώς πρέπει να αναπλαστεί μια γειτονιά, που πρέπει να οδηγηθούν οι επιχειρήσεις και το επιχειρείν;

Η αφαίρεση της πολεοδομικής αρμοδιότητας αποσκοπεί στο να μετατραπούν οι Δήμοι σε απλούς, βουβούς θεατές των εξελίξεων. Θέλουν να μας αφαιρέσουν τη δυνατότητα να προστατεύουμε το περιβάλλον και την ποιότητα ζωής των συνδημοτών μας, για να εξυπηρετηθούν κεντρικές, συγκεντρωτικές αποφάσεις ερήμην των τοπικών κοινωνιών. Δεν πρέπει να το επιτρέψουμε! Σε αυτό το συνέδριο πρέπει να πάρουμε απόφαση για άμεση προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας.

5. Οικονομικός Στραγγαλισμός: Τα Δεδομένα της Ντροπής

Ας μιλήσουμε τώρα με τα αμείλικτα αριθμητικά στοιχεία και τα δεδομένα που αποδεικνύουν τον απόλυτο οικονομικό στραγγαλισμό μας. Η κατάσταση δεν είναι απλώς οριακή· είναι τραγική. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία που παρουσιάστηκαν και στο διοικητικό συμβούλιο της ΚΕΔΕ, το χρηματοδοτικό κενό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχει εκτιναχθεί σε δυσθεώρητα ύψη.

- **Το Κράτος Χρωστά στους Δήμους περισσότερα από 40 Δισεκατομμύρια Ευρώ για τα τελευταία 7 χρόνια:** Η επίσημη Πολιτεία παρακρατεί παράνομα και δεν αποδίδει στους Δήμους τους θεσμοθετημένους πόρους (ΚΑΠ) της τελευταίας επταετίας, με το συνολικό χρέος του κράτους προς την Αυτοδιοίκηση, με βάση τον κρατικό προϋπολογισμό, να αγγίζει πλέον τα 40 δισεκατομμύρια ευρώ από το 2020 έως σήμερα!

- **5,5 Δισ. Λειτουργικές Δαπάνες έναντι 2,8 Δισ. Πόρων:** Σύμφωνα με τη μελέτη της ΕΕΤΑΑ για το τρέχον έτος, οι Δήμοι της χώρας καλούνται να καλύψουν λειτουργικά κόστη που προσεγγίζουν τα 5,5 δισεκατομμύρια ευρώ (λόγω της εκτίναξης του ενεργειακού κόστους, του πληθωρισμού και των νέων υποχρεώσεων). Την ίδια στιγμή, οι συνολικοί πόροι που λαμβάνουμε από το κράτος περιορίζονται μόλις στα 2,8 δισεκατομμύρια ευρώ!

- **Έλλειμμα 2,7 Δισεκατομμυρίων Ευρώ:** Αντιμετωπίζουμε ένα άμεσο, ετήσιο χρηματοδοτικό κενό ύψους 2,7 δισεκατομμυρίων ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι κάθε Δήμος ξεκινά τη χρονιά γνωρίζοντας ότι δεν έχει τα χρήματα ούτε για τις στοιχειώδεις ανάγκες του, χωρίς καμία δυνατότητα για την εφαρμογή πολιτικών για την τοπική ανάπτυξη.

- **Η Μεγάλη Ληστεία των ΚΑΠ του Νόμου 5314/2026:** Ψηφίστηκε πρόσφατα ο νέος Κώδικας Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στο άρθρο 434 του ν. 5314/2026 ορίζεται ξεκάθαρα ο τρόπος υπολογισμού των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων με βάση τα πραγματικά έσοδα του κράτους. Αν εφαρμοζόταν ο νόμος που οι ίδιοι ψήφισαν, οι ΚΑΠ με βάση τον προϋπολογισμό του 2027 θα έπρεπε να ανέρχονται στο ποσό των **9,67 δισεκατομμυρίων ευρώ**!

- **Περαιτέρω Μείωση Σοκ για το 2027:** Αντί για άμεση διόρθωση, τα στοιχεία δείχνουν ότι οι συνολικές μεταβιβάσεις προς τους ΟΤΑ προβλέπεται να υποχωρήσουν από τα 6,575 δισ. ευρώ το 2026 στα 5,905 δισ. ευρώ το 2027! Μας επιβάλλουν μια νέα μείωση-σοκ ύψους 670 εκατομμυρίων ευρώ, τη στιγμή που βρισκόμαστε μέσα στο φάσμα της χρεοκοπίας.

- **Το Χαράτσι του Τέλους Ταφής:** Μας έχουν φορτώσει το άδικο και αντισυνταγματικό τέλος ταφής, αφαιρώντας εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ απευθείας από τους λογαριασμούς των Δήμων, τιμωρώντας μας για τις δικές τους καθυστερήσεις στη δημιουργία σύγχρονων υποδομών ανακύκλωσης και επεξεργασίας απορριμμάτων.

- **Εφιαλτική οικονομική προοπτική για τις δημοτικές κοινωνικές δομές παιδικής προστασίας:** Την ίδια στιγμή που η κυβέρνηση χύνει κροκοδείλια δάκρυα για το δημογραφικό, τα στοιχεία της μελέτης της ΕΕΤΑΑ (Οκτώβριος 2026) αποκαλύπτουν το μέγεθος του μεθοδευμένου στραγγαλισμού των κοινωνικών μας δομών, αποτυπώνοντας την απόλυτη καταστροφή σχετικά με τη δημοσιονομική τους προοπτική. Στους Παιδικούς Σταθμούς, με το πραγματικό ετήσιο κόστος να ανέρχεται στα 5.174€ ανά παιδί, το εκτιμώμενο έλλειμμα που καλούνται να επωμιστούν εξολοκλήρου οι Δήμοι εκτινάσσεται στα 5.046€ ανά

παιδί, οδηγώντας σε ένα εφιαλτικό πενταετές συσσωρευμένο έλλειμμα ύψους 1,185 δισεκατομμυρίου ευρώ για την περίοδο 2029-2033. Στα ΚΔΑΠ, το ετήσιο κόστος των 2.166€ ανά παιδί μετατρέπεται σε καθαρή ζημία 2.122€ ανά παιδί, με συνακόλουθο πενταετές έλλειμμα στα 86,8 εκατομμύρια ευρώ. Η κρατική αδιαφορία κορυφώνεται στις πλέον ευαίσθητες δομές, τα ΚΔΑΠμεΑ, όπου με ετήσιο κόστος 7.337€ ανά εξυπηρετούμενο, φορτώνεται στις πλάτες της Αυτοδιοίκησης μια μαύρη τρύπα 64,8 εκατομμυρίων ευρώ για την πενταετία.

Αυτή είναι η εικόνα μιας συνειδητής πολιτικής οικονομικής ασφυξίας που μας οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στη χρεοκοπία.

6. Η Εισπρακτική Υπεραπόδοση του 9μήνου 2026 και το υπερπλεόνασμα

Ποιο είναι, συνάδελφοι, το μόνιμο, το στερεότυπο πρόσχημα της κεντρικής εξουσίας για να δικαιολογήσει αυτή την οικονομική ασφυξία; Μας μιλούν διαρκώς για δημοσιονομική στενότητα και για την ανάγκη τήρησης των δημοσιονομικών στόχων.

Έρχονται όμως τα ίδια τα επίσημα και οριστικά στοιχεία εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού για το 9μηνο Ιανουαρίου – Σεπτεμβρίου 2026 να καταρρίψουν πλήρως αυτό το αφήγημα και να αποκαλύψουν το μέγεθος της αδικίας εις βάρος των τοπικών κοινωνιών. Στο συγκεκριμένο εννεάμηνο, η εισπρακτική υπεραπόδοση των φορολογικών εσόδων, τα οποία καταβάλλουν με τεράστιο κόπο οι ίδιοι οι δημότες μας, ξεπέρασε κάθε πρόβλεψη. Το πλεόνασμα ανήλθε σε 7,5 δις και η μαθηματικά βέβαιο πως θα αγγίξει τα 10 δις στο τέλος του χρόνου.

Αυτή η εντυπωσιακή εισπρακτική υπεραπόδοση αποδεικνύει ότι οι πόροι παράγονται, εισπράττονται και συσσωρεύονται στα κεντρικά ταμεία. Ωστόσο, επιλέγεται συνειδητά να μην επιστρέψουν ποτέ στις τοπικές κοινωνίες. Όχι για καλύψουν τις ανάγκες των δημάρχων, αλλά για να τα αποδώσουν στους πολίτες, κοινωνική προστασία, ποιοτική καθημερινότητα, πολιτιστικές και αθλητικές υποδομές και λειτουργίες, ανθρώπινες συνθήκες διαβίωσης. Αντί αυτού το κράτος οχυρώνεται πίσω από μία απίστευτη θεσμική αυθαιρεσία και κρατάει κλειδωμένα τα πλεονάσματα δισεκατομμυρίων, στερώντας από την κοινωνία και δη το ευάλωτο τμήμα της, τους πόρους που και ο ίδιος ο νόμος 5314/2026 της κατοχυρώνει.

7. Μηδενισμός των Δημοτικών Λογαριασμών για Τεχνικά Έργα και Συντηρήσεις

Αυτός ο οικονομικός στραγγαλισμός έχει μια άμεση, οδυνηρή επίπτωση στην καθημερινότητα των πόλεών μας: τον πλήρη μηδενισμό των δημοτικών λογαριασμών για την εκτέλεση τεχνικών έργων και συντηρήσεων με ιδίους πόρους.

Ως Δήμαρχος ενός μεγάλου αστικού Δήμου, όπως ο Δήμος Νεάπολης-Συκεών, σας μεταφέρω την κραυγή αγωνίας των τεχνικών και οικονομικών μας υπηρεσιών. Ο κατάλογος των έργων που εκτελούνται με ίδια χρηματοδότηση έχει πλέον μηδενιστεί σε όλη την Ελλάδα, πλην ορισμένων ελαχίστων δήμων ειδικής κατηγορίας.

- **Δεν έχουμε πόρους για την καθημερινότητα:** Δεν υπάρχουν χρήματα για την απλή ασφαλτόστρωση ενός δρόμου, για την επισκευή ενός πεζοδρομίου, για τη συντήρηση ενός αθλητικού ή ενός πολιτιστικού κέντρου.
- **Τα σχολεία μας εκπέμπουν SOS:** Οι πιστώσεις για τη συντήρηση των σχολικών κτιρίων έχουν μειωθεί δραματικά. Καλούμαστε να κρατήσουμε ασφαλή τα σχολεία των παιδιών μας, να φτιάξουμε στέγες, να συντηρήσουμε καυστήρες και συστήματα πυρασφάλειας, με ψίχουλα.
- **Οι κοινωνικές μας δομές, οι παιδικοί και βρεφικοί σταθμοί, τα ΚΔΑΠ και τα ΚΔΑΠΜΕΑ,** λειτουργούν χωρίς καμία χρηματοδότηση για τη συντήρηση και την τόσο απαραίτητη αναβάθμιση των κτιριακών τους υποδομών.

Μας απαντούν με θράσος ότι υπάρχουν τα εξωτερικά χρηματοδοτικά εργαλεία, το ΕΣΠΑ, το πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης». Όμως, τα εργαλεία αυτά αφορούν μόνο συγκεκριμένα, μεγάλα έργα, απαιτούν χρονοβόρες διαδικασίες εγκρίσεων και σε τελική ανάλυση διαθέτουν ελάχιστους πόρους σε σχέση με τις πραγματικές ανάγκες. Η Αυτοδιοίκηση δεν είναι μόνο τα μεγάλα έργα βιτρίνας. Αυτοδιοίκηση είναι η καθημερινή μάχη με τη λακκούβα, με τον φωτισμό, με την ασφάλεια του πολίτη. Όταν οι δημοτικοί λογαριασμοί για τις συντηρήσεις είναι μηδενικοί, ο Δήμος παραλύει και οι πόλεις μας ρημάζουν.

Εξακολουθούν εννέα χρόνια μετά από την έξοδο της χώρας από τα μνημόνια να επικαλούνται την έλλειψη δημοσιονομικού χώρου για να ψαλιδίσουν και αυτές ακόμη τις θεσμικές ρυθμίσεις που οι ίδιοι νομοθετούν. Κάθε φορά όμως που οι δημοσκοπήσεις είναι αρνητικές για την κυβέρνηση, ως δια μαγείας εφευρίσκεται νέος δημοσιονομικός χώρος, δύο και τρεις φορές κάθε χρόνο και ικανοποιούνται μία σειρά από αιτήματα, εκτός από αυτά της Αυτοδιοίκησης. Εμείς σαν φτωχοί συγγενείς, …δειλοί, μοιραίοι κι άβουλοι αντάμα, προσμένουμε, ίσως, κάποιο θάμα, όπως είπε και ο ποιητής.

8. Ο θάνατος του Συμμετοχικού Προγραμματισμού: Η αυταρχική ακύρωση της Τοπικής Δημοκρατίας

Η οικονομική ασφυξία δεν είναι το μόνο όπλο στην ατζέντα του κυβερνητικού συγκεντρωτισμού· συνοδεύεται από την πλήρη, θεσμική και απροκάλυπτη ακύρωση κάθε διαδικασίας δημοκρατικού και συμμετοχικού προγραμματισμού. Με μια σειρά αυταρχικών νομοθετικών παρεμβάσεων, η κυβέρνηση αφαίρεσε από τα εκλεγμένα Δημοτικά Συμβούλια και τις τοπικές κοινωνίες το δικαίωμα να αποφασίζουν για το μέλλον του τόπου τους, μετατρέποντας τον προγραμματισμό των τοπικών υποθέσεων σε μια κλειστή, γραφειοκρατική άσκηση των Αθηνών.

Αυτή η μεθοδευμένη υπονόμευση συνιστά μια διπλή πρόκληση και μια αντίφαση ιστορικών διαστάσεων: από τη μία πλευρά, προβάλουν για το Άρθρο 756 του νέου Κώδικα (Ν. 5314/2026), με το οποίο αίρονται οι επιφυλάξεις για την Ευρωπαϊκή Χάρτα Τοπικής Αυτονομίας και από την άλλη, στην καθημερινή πράξη, η κυβέρνηση ακυρώνει την ίδια της τη νομοθεσία. Προσφάτως, πριν καν στεγνώσει το μελάνι η κυβέρνηση καταργεί τις πρόνοιες του νέου κώδικα, ξεχνάει την προαιρετική συγχώνευση των ΔΕΥΑ και με νέα ρύθμιση θεσμοθετεί την αρπαγή δεκάδων ΔΕΥΑ από την ΕΥΔΑΠ και την ΕΥΑΘ. Επιβάλλει αποφάσεις ερήμην των Δήμων για τη χρηματοδότηση, τα κρίσιμα έργα υποδομής, τη διαχείριση των σχολικών κτιρίων και τη λειτουργία των τοπικών υπηρεσιών.

Δεν πρόκειται απλώς για διοικητική δυσλειτουργία, αλλά για συνειδητή πολιτική επιλογή υποβάθμισης της τοπικής δημοκρατίας. Η κυβέρνηση φοβάται τη φωνή των πολιτών και την κρίση των τοπικών κοινωνιών, γι' αυτό προτιμά να διοικεί με άνωθεν εντολές, απευθείας αναθέσεις και τεχνοκρατικά φίλτρα. Ξεχνούν όμως ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι ο πλησιέστερος δημοκρατικός θεσμός στον πολίτη. Η ακύρωση του συμμετοχικού προγραμματισμού αποτελεί εκτροπή από το ευρωπαϊκό κεκτημένο και η απάντησή μας από το βήμα αυτού του Συνεδρίου θα πρέπει να είναι η καθαρή και απόλυτη αντίθεσή μας.

9. Συμπέρασμα: Από Αποκεντρωμένη Κρατική Υπηρεσία σε Ανεξάρτητη Τοπική Αρχή

Συνάδελφοι, πρέπει να το πούμε καθαρά και χωρίς περιστροφές, ώστε να ακουστεί μέχρι το Μέγαρο Μαξίμου και τα αρμόδια Υπουργεία: **Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στη χώρα μας έχει καταντήσει μια αποκεντρωμένη κρατική υπηρεσία!**

Έχουν μετατρέψει τους Δημάρχους σε υπαλλήλους των Υπουργείων. Είμαστε ένας θεσμός χωρίς επιλογές, χωρίς αυτοτέλεια, χωρίς πόρους, που απλώς καλείται να διαχειριστεί τις αστοχίες της κεντρικής διοίκησης και να απορροφήσει τους κραδασμούς της κοινωνικής δυσαρέσκειας. Μας χρησιμοποιούν ως τον «σάκο του μποξ» για ό,τι πάει στραβά, στερώντας μας ταυτόχρονα κάθε μέσο για να δώσουμε λύσεις.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν είναι ένας απλός ιμάντας μεταβίβασης κρατικών εντολών, αλλά το θεμέλιο της ίδιας της Δημοκρατίας και ο βασικός πυλώνας για τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής, της ευημερίας και της δίκαιης ανάπτυξης. Ιδιαίτερα σήμερα, σε μια περίοδο έντονων ανισοτήτων, οι Δήμοι αποτελούν το τελευταίο καταφύγιο των ευάλωτων συμπολιτών μας, στηρίζοντας έμπρακτα την οικογένεια, την εργαζόμενη μητέρα και τα άτομα με αναπηρία μέσα από τις κοινωνικές τους δομές.

Αυτός ο ρόλος είναι βαθιά ριζωμένος στο Ευρωπαϊκό Κεκτημένο, όπως αυτό εκφράζεται ανάγλυφα μέσα από την Ευρωπαϊκή Χάρτα Τοπικής Αυτονομίας. Η Ευρώπη αναγνωρίζει ότι δεν μπορεί να υπάρξει ευημερία και ανάπτυξη χωρίς ισχυρές, οικονομικά αυτοτελείς και διοικητικά ανεξάρτητες τοπικές αρχές. Όταν το κράτος υπονομεύει τους Δήμους, δεν πλήττει απλώς τους δημάρχους· παραβιάζει τις ευρωπαϊκές αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας στους πολίτες. Δίκαιη ανάπτυξη με την κοινωνία στο περιθώριο και την Αυτοδιοίκηση υπό διωγμό δεν υφίσταται. Υπερασπιζόμενοι τους Δήμους μας, υπερασπιζόμαστε την ίδια τη δημοκρατική ομαλότητα και το ευρωπαϊκό μέλλον της χώρας.

Αυτό το κρατικιστικό μοντέλο απέτυχε. Αυτό το μοντέλο οδηγεί τη χώρα και τις τοπικές κοινωνίες σε μαρασμό. Από την Καλαμάτα, από το συνέδριο αυτό, διαμηνύουμε ότι η υποταγή τελείωσε. Η σιωπή και η ανοχή είναι συνενοχή.

Διεκδικούμε την άμεση θεσμική και οικονομική αναβάθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε μια πραγματικά Ανεξάρτητη Τοπική Αρχή.

Απαιτούμε και θα παλέψουμε για:

1. **Πλήρη εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Χάρτας Τοπικής Αυτονομίας (ΕΧΤΑ):** Καμία νομοθετική παρέμβαση δεν πρέπει να γίνεται δεκτή αν παραβιάζει τις αρχές της τοπικής αυτονομίας και της επικουρικότητας. Απόφαση σε αυτό το συνέδριο για άμεση προσφυγή στις Ευρωπαϊκές Αρχές.

2. **Άμεση απόδοση των θεσμοθετημένων πόρων:** Απόδοση στην Αυτοδιοίκηση όλων των θεσμοθετημένων οικονομικών πόρων, με ενσωμάτωση των ποσών που αντιστοιχούν στα υπερπλεονάσματα και σταδιακή επιστροφή των 40 δισεκατομμυρίων ευρώ που μας οφείλει το κράτος. Απόφαση για άμεση προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας και διεκδίκηση των κλεμμένων.

3. **Κατάργηση των αντιαυτοδιοικητικών νόμων:** Να σταματήσει κάθε προσπάθεια υφαίρεσης αρμοδιοτήτων, όπως οι πολεοδομίες. Οι αρμοδιότητες πρέπει να συνοδεύονται από τους αντίστοιχους πόρους και το απαραίτητο προσωπικό.

4. **Άμεση, σταθερή και βιώσιμη στήριξη** για τη λειτουργία και την ανάπτυξη των δημοτικών κοινωνικών δομών και των δομών παιδικής προστασίας

5. **Καθοριστικό ρόλο στη διοίκηση του τόπου:** Αντιστροφή του καταστροφικού συγκεντρωτικού σημερινού μοντέλου και ανάδειξη των δήμων σε πραγματικές, ισχυρές τοπικές αρχές που έχουν τον πρώτο και τον τελευταίο λόγο για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την κοινωνική πολιτική στις περιοχές τους.

Συνάδελφοι, ο κόμπος έφτασε στο χτένι. Αν επιτρέψουμε να συνεχιστεί αυτός ο οικονομικός και θεσμικός στραγγαλισμός, αν επιτρέψουμε τον μηδενισμό των λογαριασμών μας, πολύ σύντομα δεν θα είμαστε σε θέση στοιχειωδώς να ανταποκριθούμε στις βασικές μας υποχρεώσεις, να διαχειριστούμε τα απορρίμματα, να ανάψουμε τα φώτα στους δρόμους, να κρατήσουμε ανοιχτούς τους παιδικούς σταθμούς, τα ΚΔΑΠ και τα ΚΔΑΠμεΑ

Η Αυτοδιοίκηση είναι το τελευταίο ανάχωμα κοινωνικής συνοχής στη χώρα. Έχουμε χρέος απέναντι στους συνδημοτές μας να κρατήσουμε αυτό το ανάχωμα όρθιο. Δεν ζητάμε χάρες, δεν ζητάμε ελεημοσύνη. Διεκδικούμε αυτά που ανήκουν νόμιμα και συνταγματικά στις τοπικές κοινωνίες.

Σήμερα θα πρέπει να αποφασίσουμε την εκκίνηση ενός ανένδοτου, ανυποχώρητου, πανελλαδικού αγώνα. Για μια Αυτοδιοίκηση ισχυρή, αυτόνομη, ανεξάρτητη, δίπλα στον πολίτη!